

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ฝ่ายนโยบายและแผน
กองแผนและงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๒๓-๙๒๕๖
www.kkpao.go.th

คำนำ

กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ เป็นกรอบทิศทาง การพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น โดยได้ทบทวนจากกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น และภาคส่วนต่าง ๆ ได้ร่วมกันคิดและจัดทำขึ้น

การจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบูรณาการโครงการพัฒนาที่จะดำเนินการร่วมกันภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกรอบยุทธศาสตร์ฯ มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับต่าง ๆ และตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ภายใต้ศักยภาพการพัฒนาและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

กระบวนการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ใช้หลักการวางแผนยุทธศาสตร์ ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น และภาคีการพัฒนา โดยได้เชิญคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาระดับจังหวัด จังหวัดขอนแก่น ประชุมเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ หอประชุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

กองแผนและงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
๔ มิถุนายน ๒๕๖๒

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน	๑ - ๔
ส่วนที่ ๒ ทิศทางการพัฒนา	๕ - ๓๒
ส่วนที่ ๓ การติดตามและประเมินผล	๓๓ - ๔๔

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน

ส่วนที่ ๑ สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นตามแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐)

๑. ผลการดำเนินงานยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

๑.๑ สรุปสถานการณ์การพัฒนาทั่วไป

ในช่วงระยะ ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๖๐) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ได้ร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ ๘ ยุทธศาสตร์ จำแนกเป็น

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและชุมชน เป็นงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ชุมชนเมืองและชนบทอย่างทั่วถึงและเป็นระบบ การพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบเครือข่ายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน การพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนระบบการรักษาความปลอดภัย ในเขตเมืองและชุมชนแบบมีส่วนร่วม การส่งเสริม สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดและอบายมุขอย่างเป็นระบบครบวงจร และการสร้างวินัยประชาชน และความร่วมมือในการดูแลความเป็นระเบียบชุมชน การจราจร และการลดอุบัติเหตุ

๒. ยุทธศาสตร์พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นงานที่พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเส้นทางคมนาคมขนส่งให้ได้มาตรฐานและทั่วถึง พัฒนาระบบการให้บริการขนส่งมวลชนให้ได้มาตรฐาน สะดวก สะอาดและปลอดภัย พัฒนาจังหวัดเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเป็นศูนย์กลางการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างสมดุล พัฒนาพื้นที่สีเขียวและปรับปรุงภูมิทัศน์ที่สวยงาม เหมาะสม การสนับสนุน ชุมชน หน่วยงาน ผู้ประกอบการ ในการพัฒนาระบบสุขภาพ และรักษาความสะอาดของครอบครัว ชุมชน (ถังดักไขมัน บึงประดิษฐ์ ตลาด ทางระบาย การกำจัดของเสีย)

๓. ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาและศักยภาพพลเมือง เป็นงานที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขั้นพื้นฐานในระบบให้ได้มาตรฐานและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับประชาชนทุกเพศวัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการกีฬาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศและมุ่งสู่กีฬามืออาชีพและการกีฬา/นันทนาการเพื่อออกกำลังกาย การส่งเสริม สนับสนุนและการพัฒนาการประกอบอาชีพ / ทักษะฝีมือ ที่เหมาะสมตรงศักยภาพของประชาชน การส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ การเพิ่มพื้นที่สร้างสรรค์แก่เด็กและเยาวชน กิจกรรมจิตอาสา เพื่อการใช้ทักษะชีวิตที่ดีเห็นคุณค่าตนเองและสังคม การส่งเสริมกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในชุมชนท้องถิ่นและยกระดับทักษะประชาชนในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

๔. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นงานที่บริหารจัดการ อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการและยั่งยืน การอนุรักษ์ พื้นฟู และเพิ่มพื้นที่ป่า ป่าชุมชน และป่าต้นน้ำลำธารให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ การพัฒนาพื้นฟูแหล่งน้ำ แหล่งน้ำใต้ดินและการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ โดยประชาชนมีส่วนร่วม การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะชุมชน สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย การสร้างสังคมและพลเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือกโซลาร์ฟาร์ม การพัฒนาต้นแบบกิจกรรม / สาธิต แนวทางการใช้พลังงานทางเลือกใน อปท. ตามศักยภาพ และการส่งเสริมศักยภาพและสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ทสม.

๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรยั่งยืน เป็นงานที่พัฒนาส่งเสริมการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ภาคเกษตร การยกระดับคุณภาพการผลิตพืชอาหารที่ปลอดภัย (Food Safety) และสนับสนุนการเกษตรอินทรีย์เพื่อภาวะสุขภาพ การสนับสนุนการพัฒนา รูปแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมและนวัตกรรมในพื้นที่ การส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับพื้นที่ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเส้นทางคมนาคมขนส่งสู่แหล่งเกษตร

๖. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างสุขภาวะ เป็นงานพัฒนาระบบบริการด้านสาธารณสุขให้มีคุณภาพ และเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงเท่าเทียมในระดับปฐมภูมิ การพัฒนาระบบบริการทางสังคมให้มีคุณภาพ และเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงเท่าเทียม การสนับสนุนการฟื้นฟูการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกตามความเหมาะสมและเชื่อมโยงกับการดูแลสุขภาพ การสนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) , ทสม. และพัฒนารูปแบบการบริการประชาชน การเฝ้าระวัง ป้องกัน โรคติดต่อ โรคอุบัติใหม่และการเผยแพร่ระบาดในพื้นที่ และพัฒนาระบบการส่งต่อร่วมกับหน่วยบริการที่มีคุณภาพ

๗. ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมทุนทางสังคมให้เข้มแข็งและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการแข่งขันภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นงานเสริมสร้างค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ และวัฒนธรรมที่ดีงามแก่เด็กและเยาวชน การอนุรักษ์ สืบสานทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาและส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ การพัฒนา ส่งเสริม การพาณิชย์ การลงทุนและการท่องเที่ยว การส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีพ

๘. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารภาครัฐภายใต้หลักธรรมาภิบาล เป็นงานส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่ภาคประชาชน การส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่ในการปฏิบัติงานและบริการประชาชนอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาขีดสมรรถนะของบุคลากรให้เพิ่มขึ้นและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายของภาคประชาชน การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารและความโปร่งใสส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนาในท้องถิ่น

๑.๒ การประเมินผลการนำยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดไปปฏิบัติในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์โครงการในการพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปเป็นกรอบแนวทาง ซึ่งบางท้องถิ่น จะมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมือนกับยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บางส่วนจะมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาเป็นของท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้น การวิเคราะห์โครงการเพื่อสรุปเข้าเป็นยุทธศาสตร์โดยยุทธศาสตร์หนึ่ง จะต้องพิจารณาว่าโครงการต่าง ๆ เข้ายุทธศาสตร์ใดมากที่สุด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน ๒๒๖ แห่ง ได้นำยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่นที่ได้กำหนดไว้ ไปดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ทั้ง ๘ ยุทธศาสตร์ โดยลักษณะของโครงการที่ดำเนินการในแต่ละยุทธศาสตร์ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในจังหวัดขอนแก่นในภาพรวม

๒. ผลที่ได้รับจากการดำเนินงาน

๒.๑ ผลที่ได้รับ/ผลที่สำคัญ

ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๖๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ ครอบคลุมตามยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ทั้ง ๘ ยุทธศาสตร์ โดยพบว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นยุทธศาสตร์ที่ดำเนินการมากที่สุด เนื่องจากประชาชนร้องขอ ซึ่งผลจากการดำเนินการทั้ง ๘ ยุทธศาสตร์ ส่งผลให้ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างทั่วถึง และเป็นไปตามที่ ระเบียบกฎหมายกำหนด

๒.๒ ผลกระทบ

เนื่องจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนจำกัด จำนวนประชากรที่ได้รับผลกระทบต่าง ๆ มีเพิ่มมากขึ้น มีข้อจำกัดด้านระเบียบ/ข้อกฎหมาย และขาดการบูรณาการร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงไม่สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

๓. สรุปปัญหาและอุปสรรคดำเนินงานที่ผ่านมาและแนวทางแก้ไข

๓.๑ ปัญหาและอุปสรรค

(๑) โครงการที่เป็นความต้องการของประชาชนบางโครงการถูกจำกัดโดยระเบียบ/ข้อกฎหมายหรือถูกยับยั้งการดำเนินโครงการจากหน่วยตรวจสอบฯ ทำให้การดำเนินโครงการ/กิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถตอบสนอง ปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

(๒) ศักยภาพด้านงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน ทำให้เกิดข้อจำกัดด้านงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละยุทธศาสตร์มีการพัฒนาที่แตกต่างกัน

(๓) ทศนคติของผู้นำท้องถิ่นแตกต่างกัน อาจเป็นปัจจัยและข้อจำกัดของความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการบูรณาการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมทั้งจังหวัด

(๔) ระเบียบ/ข้อกฎหมายด้านการประสานแผนยังไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ส่งผลให้การประสานแผนในภาพรวมทั้งจังหวัด ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓.๒ การดำเนินการที่ผ่านมา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในฐานะประธานกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด ได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ในการจัดทำและประสานแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชน และสอดคล้องตามแนวทางการประสานแผนที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

๓.๓ แนวทางการแก้ไข

- (๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ควรให้ความสำคัญกับการทำประชาคมในทุกระดับ ทั้งนี้ เพื่อจะได้ดำเนินการจัดทำแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน
- (๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การวางแผนดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

ส่วนที่ ๒ ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

แนวคิดในการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ ยึดหลักการการพัฒนาที่สนองต่อนโยบายรัฐบาล และสอดคล้องเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนพัฒนาภาค แผนพัฒนาภูมิภาค และแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๔๙ โดยมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและศักยภาพของท้องถิ่นและจังหวัด รวมถึงตอบสนองต่อความต้องการ และปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งกรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ ที่สำคัญมีดังนี้

๑ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศนอกจากนั้นได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับกลุ่มอาชีพระดับภาคและระดับประเทศในทุกระดับของแผนอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศรวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” การพัฒนาประเทศให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วคาดการณ์ได้ยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นโดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงและเสริมรากฐานประเทศด้านต่างๆ ให้เข้มแข็งควบคู่ไปกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศดังนี้

**วิสัยทัศน์ : “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว
ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”**

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยในทุกมิติประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตยมีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งเป็นศูนย์ที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนมีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและสามัคคีสามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศชุมชนมีความเข้มแข็งครอบครัวมีความอบอุ่นประชาชนมีความมั่นคงในชีวิตและความปลอดภัยในทรัพย์สินและฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีความมั่นคงของอาหารพลังงานและน้ำ

ความมั่นคง คือประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องเศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูงความสมบูรณ์ในทุนที่สามารถสร้างการพัฒนาอย่างต่อเนื่องความยั่งยืนหมายถึงการพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญการผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนและประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

อนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๗๙ ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันขับเคลื่อนให้ก้าวไปสู่เศรษฐกิจและสังคมไทยที่มีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืนเศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสังคมไทยที่เป็นธรรมมีความเหลื่อมล้ำน้อยระบบการบริหารภาครัฐมีขนาดเล็กมีประสิทธิภาพทันสมัยรับผิดชอบโปร่งใสตรวจสอบได้และประชาชนมีส่วนร่วมประเทศไทยมีบทบาทในเวทีระดับภูมิภาคและระดับโลกระบบเศรษฐกิจมีความเป็นชาติการค้าบนฐานการขยายตัวของอุตสาหกรรมแห่งอนาคต การท่องเที่ยวตลาดคุณภาพการบริหารคุณภาพการค้าปลีกและเศรษฐกิจดิจิทัลที่เข้มข้น และคนไทยในอนาคตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นพลเมืองที่สามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นพลเมืองไทยพลเมืองอาเซียนและพลเมืองโลกและเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตสร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้วและสร้างความสุขของคนไทยสังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรมประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ๖ ด้านดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

- (๑) เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๒) ปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศและพัฒนาความมั่นคงทางการเมืองขจัดคอร์รัปชันสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม
- (๓) การรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยภายในตลอดจนการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล
- (๔) การพัฒนาระบบกลไกมาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับและรักษาคุณภาพความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่
- (๕) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศ
- (๖) การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและระบบบริหารจัดการภัยพิบัติรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๗) การปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวตั้งสู่แนวระนาบมากขึ้น

๒. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- (๑) การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจส่งเสริมการค้าการลงทุนพัฒนาสู่ชาติการค้า
- (๒) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการเสริมสร้างฐานการผลิตเข้มแข็งยั่งยืนและส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- (๓) การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชนพัฒนาทักษะผู้ประกอบการยกระดับผลิตภาพแรงงานและพัฒนา SMEs สู่นวัตกรรม

(๔) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมืองพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ

(๕) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งความมั่นคงและพลังงานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการวิจัยและพัฒนา

(๖) การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลกสร้างความเป็นหุ้นส่วน

๓. ยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างศักยภาพคน

(๑) พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

(๒) การยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง

(๓) ปลุกฝังระเบียบวินัยคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์

(๔) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี

(๕) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย

๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

(๑) สร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

(๒) พัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ

(๓) มีสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย

(๔) สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมทุนทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็งของชุมชน

(๕) พัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนา

๕. ยุทธศาสตร์การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๑) จัดระบบอนุรักษ์ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

(๒) วางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำเน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ

(๓) การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(๔) การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๕) การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๖) การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลัง

๖. ยุทธศาสตร์ด้านการการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

(๑) การปรับปรุงโครงสร้างบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสม

(๒) การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ

(๓) การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ

(๔) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๕) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่างๆให้ทันสมัยเป็นธรรมและเป็นสากล

(๖) พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ

(๗) ปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ

๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยมีกระบวนการประชุมระดมความคิดเห็นทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งระดับภาคทั้ง ๔ ภาค และระดมความคิดเห็นเฉพาะกลุ่ม (Focus Group) เช่นกลุ่มภาครัฐกลุ่มภาคเอกชนกลุ่มภาคเยาวชนเพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันจะนำไปสู่การกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ ในระยะที่ผ่านมาประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงหลากหลายรูปแบบทั้งภายในและภายนอกประเทศอาทิความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองในประเทศ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี การก่อการร้ายข้ามชาติ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ ประกอบกับการพัฒนาที่ผ่านมายังคงประสบปัญหาหลายด้าน ทั้งปัญหาคุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรม ผลิตภาพการผลิตต่ำ และความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างเหมาะสมมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนการพัฒนาที่คำนึงถึงการวางรากฐานของประเทศในระยะยาว ทั้งในด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการที่ดี

ทั้งนี้ ประเทศไทยในปัจจุบันอยู่ในห้วงเวลาแห่งการปฏิรูปประเทศไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคนเป็นห้วงเวลาที่ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาว ซึ่งไม่ได้มองการพัฒนาในระยะใกล้เพียงอย่างเดียว หากแต่มองถึงอนาคตของคนไทยทุกคนในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า ดังนั้น การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้งในส่วน of แผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ และต่อเนื่องไปสู่แผนพัฒนาฉบับต่อไป จึงไม่ใช่แผนที่มีมุ่งผลสำเร็จของการพัฒนาเฉพาะเพียง ๕ ปีของการประกาศใช้ แต่เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่มุ่งต่อยอดผลสัมฤทธิ์ของแผนที่สอดคล้องเชื่อมโยงและรองรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องกันไปตลอด ๒๐ ปี ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ซึ่งประกอบด้วย ๑๐ ยุทธศาสตร์สำคัญ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง

และยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกัน การทุจริต ประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาคเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

สำหรับการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ จะมุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ ๕ ปีที่จะส่งผลตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาวโดยมีหลักการสำคัญของแผนฯ ประกอบด้วย

๑. ยังกยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อย่างต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙-๑๑ เพื่อให้การพัฒนาในทุกมิติเป็นไปอย่างมีบูรณาการบนทางสายกลางมีความพอประมาณมีเหตุผลรวมถึงมีระบบภูมิคุ้มกันที่สอดคล้องกับภูมิสังคมการพัฒนาทุกด้านมีคุณภาพทั้งมิติเศรษฐกิจสังคมและระบบนิเวศน์มีความสอดคล้องเกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันการพัฒนาในมิติหนึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อทางลอบอย่างมีนัยยะสำคัญต่อมิติอื่นๆ สามารถพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องมีคุณภาพและมีเสถียรภาพการกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมเป็นการเติบโตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมชุมชนวิถีชีวิตค่านิยมประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อมุ่งไปสู่ความมั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืนของประเทศอย่างแท้จริง

๒. คำนึงถึง “การพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยใช้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคนไทยให้เป็นพลังสำคัญในการสร้างความมั่นคงของชาติเป็นกลจักรสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการโดยในมิติสังคมพัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพมุ่งเน้นให้คนมีศักยภาพและการเรียนรู้มีความคิดสร้างสรรค์มีความสามารถรอบด้านและมีโอกาสในการเข้าถึงคุณภาพของการศึกษาอย่างเท่าเทียมลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนและครอบครัวให้ดีขึ้นในมิติเศรษฐกิจพัฒนาคนทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทั้งในภาคการผลิตและภาคบริการเพื่อก้าวสู่การหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางสู่รายได้สูงในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมุ่งสร้างคนให้ใช้และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลอนุรักษ์ฟื้นฟูใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

๓. ยึด “วิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ประเทศไทยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคงมั่งคั่งยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

๔. ยึด “เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี ๒๕๗๙” ที่เป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน ๕ ปีแรกและเป้าหมายในระดับย่อยลงมาโดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่างๆ มีความสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน

๕. ยึด “หลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม” แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มุ่งเน้นการสร้างเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีความครอบคลุมทั่วถึงเพื่อเพิ่มขยายฐานกลุ่มประชากรชั้นกลางให้กว้างขึ้นโดยกำหนดเป้าหมายในการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจโอกาสทางสังคมและรายได้ของกลุ่มประชากรรายได้ต่ำสุดร้อยละ ๔๐ ให้สูงขึ้นนอกจากนี้การเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและพัฒนานวัตกรรมนับเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในระยะต่อไป

๖. ยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน ๕ ปีที่ต่อยอดไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายระยะยาว” จากการศึกษาที่แผนพัฒนาฯ เป็นกลไกเชื่อมต่อในลำดับแรกที่จะกำกับและส่งต่อแนวทางการพัฒนาและเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีให้เกิดการปฏิบัติในทุกระดับและในแต่ละด้านอย่างสอดคล้องกันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงให้ความสำคัญกับการใช้กลไกประชารัฐที่เป็นการรวมพลังขับเคลื่อนจากทั้งภาครัฐเอกชนและประชาชนและการกำหนดประเด็นบูรณาการของการพัฒนาที่มีลำดับความ

สำคัญสูงและได้กำหนดในระดับแผนงาน/โครงการสำคัญที่จะตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาได้อย่างแท้จริง รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่มีความครอบคลุมหลากหลายมิติมากกว่าในแผนพัฒนาฉบับที่ผ่านมา แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ จึงกำหนดประเด็นบูรณาการเพื่อการพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางสำคัญประกอบการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินรวบรวมและกำหนดแผนงาน/โครงการสำคัญในระดับปฏิบัติและกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับสาขาการผลิตและบริการและจังหวัดที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในด้านต่าง ๆ

วัตถุประสงค์และเป้าหมายในภาพรวม

แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ เป็นแผนพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ซึ่งเป็นการแปลงยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ จึงมุ่งบรรลุวิสัยทัศน์ของกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปีเพื่อเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วมีความมั่นคงยั่งยืนด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการประเมินสถานะของประเทศในด้านต่างๆ ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาประเทศไทยในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ จึงกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายรวมประกอบด้วย (๑) คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ (๒) ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง (๓) ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ (๔) ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๕) มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตยและเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทยและ (๖) มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพโปร่งใสตรวจสอบได้กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน

เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒

การกำหนดเป้าหมายในด้านต่างๆในช่วงเวลา ๕ ปี โดยคำนึงถึงการดำเนินการต่อยอดต่อไป แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๓ ๑๔ และ ๑๕ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีและในขณะเดียวกันแผนพัฒนา ฉบับนี้จัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดในรายละเอียดมากกว่าในแผนพัฒนา ฉบับที่ผ่านมาเพื่อให้กำกับและเชื่อมโยงกับการกำหนดเป้าหมายในแผนระดับรองและแผนปฏิบัติการต่างๆได้ชัดเจนขึ้นโดยการจัดสรรงบประมาณและแผนปฏิบัติการต่างๆต้องแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงจากเป้าหมายที่เป็นผลสัมฤทธิ์ผลลัพธ์หลักกับผลผลิตในระดับแผนงานและโครงการได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแต่ละกลุ่มบูรณาการของการจัดสรรงบประมาณรวมถึงความเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของภาครัฐทั้งนี้แผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ ได้ตั้งเป้าหมายในมิติหลักๆประกอบด้วย (๑) **คนไทยที่มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์**มีวินัยมีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมมีความเป็นพลเมืองตื่นรู้มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนร่วมมีสุขภาพกายและใจที่ดีมีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณมีวิถีชีวิตที่พอเพียง มีความเป็นไทย (๒) **การลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจน**การเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ ๔๐ มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๕ (๓) **ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้**โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัลมีผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเป็นสังคมผู้ประกอบการและมีผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กที่เข้มแข็งสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการรวมทั้งมีระบบการผลิตและให้บริการจากฐานรายได้เดิมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นและเศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพและมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕ ต่อปีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายในปี ๒๕๗๙ สำหรับมิติที่ (๔) **ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม**มีความมั่นคงอาหารพลังงานและน้ำโดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและขนส่งไม่น้อย

กว่าร้อยละ ๗ ภายในปี ๒๕๖๓ เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติมีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับ การจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นและรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตอยู่ในเกณฑ์ มาตรฐาน (๕) มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตยสังคมนิยมพลอดภัยสามัคคีสร้างภาพลักษณ์ดีและเพิ่ม ความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย ความขัดแย้งทางอุดมการณ์และความคิดในสังคมลดลงปัญหา อาชญากรรมลดลงประเทศไทยมีส่วนร่วมในการกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศเป็นต้นและ (๖) มีระบบ บริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพทันสมัยโปร่งใสตรวจสอบได้กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจาก ประชาชนบทบาทภาครัฐในการให้บริการซึ่งภาคเอกชนดำเนินการแทนได้ดีกว่าลดลงเพิ่มการใช้ระบบดิจิทัล ในการให้บริการปัญหาคอร์รัปชันลดลงและการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระขึ้น เป้าหมายทั้ง ๖ กลุ่มหลักภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ สะท้อนถึงเป้าหมายการขับเคลื่อนการพัฒนาตาม วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และเป้าหมายในระยะยาวภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องบรรลุภายในระยะเวลา ๒๐ ปี

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

สำหรับยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๑๒

ถูกกำหนดจากยุทธศาสตร์ทั้ง ๖ ด้านภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีและกำหนดเป็นแนวทางในรายละเอียดที่ แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องและการตอบสนองต่อเป้าหมายที่ต้องบรรลุในระยะ ๕ ปีที่จะเป็นการวาง พื้นฐานที่สามารถสานต่อการพัฒนาในประเด็นสำคัญของประเทศในระยะต่อไปที่สนับสนุนเป้าหมายการ พัฒนาให้เกิดความมั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืนโดยใช้หลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำทางทั้งนี้ภายใต้ ยุทธศาสตร์ทั้ง ๑๐ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาครอบคลุมรายละเอียดที่ตอบสนอง ต่อจุดเน้นประเด็นหลักของการพัฒนาในระยะ ๕ ปีและมุ่งต่อยอดผลสัมฤทธิ์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับต่อไปโดย จะต้องต่อยอดให้เกิดความต่อเนื่องของการขับเคลื่อนการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและการแก้ปัญหาสำคัญที่เป็น รากเหง้าของปัญหาต่างๆและประเด็นปฏิรูปประเทศให้ลุล่วงรวมทั้งประเด็นร่วมที่มีความเชื่อมโยงกับ หลากหลายประเด็นการพัฒนาที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อเนื่องกันไปตลอด ๒๐ ปี

ยุทธศาสตร์ที่กำหนดในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มีจำนวน ๑๐ ยุทธศาสตร์ซึ่งมีรายละเอียด มากกว่าในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง นั้นเป็นการยากในการที่จะกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในรายละเอียดที่ชัดเจนในแผนพัฒนา ระยะยาวเช่นยุทธศาสตร์ชาติได้ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจำเป็นต้องมีการกำหนดและปรับปรุงให้ สอดคล้องกับเงื่อนไขและปัจจัยแวดล้อมในช่วงเวลานั้นๆจึงจะสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย เหตุดังกล่าวยุทธศาสตร์ชาติจึงเป็นการกำหนดกรอบที่เป็นประเด็นหลักของการพัฒนาประเทศที่ครอบคลุมมิติ ต่างๆซึ่งสะท้อนทั้งในเรื่องการพัฒนารฐานการผลิตและบริการการพัฒนากลุ่มเป้าหมายและการพัฒนาในเรื่อง กลไกและกฎระเบียบรวมทั้งการพัฒนาทุนมนุษย์ภายใต้การกำหนดและการยึดหลักการสำคัญของการพัฒนา ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงประกอบด้วยยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์(๒) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลด และความเหลื่อมล้ำในสังคม (๓) ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (๔) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (๕) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความ มั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืนและ (๖) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤตมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย และประกอบกับอีก ๔ ยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้น การพัฒนาพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์และกลไกสนับสนุนให้การดำเนินยุทธศาสตร์ทั้ง ๖ ด้านให้สัมฤทธิ์ผล ประกอบด้วย (๗) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ (๘) ยุทธศาสตร์การพัฒนา

วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีวิจัยและนวัตกรรม (๙) ยุทธศาสตร์การพัฒนากาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจและ (๑๐) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

๓. แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/แผนพัฒนาจังหวัด

๓.๑ แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. สภาพทั่วไป

๑.๑ **ที่ตั้ง** ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ระหว่างละติจูด ๑๔°๓' ถึง ๑๘°๒๗' เหนือ และลองจิจูด ๑๐๐°๕๔' ถึง ๑๐๕°๓๗' ตะวันออก ตั้งอยู่ในตำแหน่งศูนย์กลางของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยมีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านตะวันออกและด้านเหนือ มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน และด้านใต้ ติดต่อราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมีเทือกเขาพนมดงรัก กั้นพรมแดน

๑.๒ **พื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ** มีพื้นที่รวม ๑๐๕.๕๓ ล้านไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง มีความลาดเอียงไปทางตะวันออก มีลักษณะคล้ายกระทะ แบ่งเป็น ๒ เขตใหญ่ ได้แก่ บริเวณแอ่งที่ราบโคราช อยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำมูลและชี ลักษณะเป็นที่ราบสูงสลับกับเนินเขา และบริเวณแอ่งสกลนคร อยู่ทางตอนเหนือของภาค ตั้งแต่แนวเขาภูพานไปจนถึงแม่น้ำโขง เทือกเขาที่แบ่งระหว่างแอ่งโคราชและแอ่งสกลนคร ได้แก่ เทือกเขาภูพาน

๑.๓ **ภูมิอากาศ** มีอากาศร้อนชื้นสลับกับแล้ง แบ่งเป็น ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ช่วงเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม อากาศจะร้อนและแห้งแล้งมาก จังหวัดที่มีอุณหภูมิสูงสุด คือ อุตรธานี ฤดูฝน ช่วงเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีฝนตกเป็นบริเวณกว้าง แต่มีแนวเทือกเขาตงพญาเย็นและสันกำแพงกั้นลมฝนจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ส่งผลให้พื้นที่แอ่งโคราชซึ่งเป็นเขตเงาฝนจึงมีสภาพแห้งแล้งกว่าแอ่งสกลนคร จังหวัดที่มีฝนตกมากที่สุด คือ นครพนม ฝนตกน้อยที่สุด คือ นครราชสีมา ฤดูหนาว ช่วงเดือน พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ อากาศหนาวเย็น ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากประเทศจีน จังหวัดที่มีอุณหภูมิต่ำสุด คือ จังหวัดเลย

๑.๔ **การใช้ประโยชน์ที่ดิน** ในปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่รวม ๑๐๕.๕๓ ล้านไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้ ๑๕.๖๗ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑๔.๘ พื้นที่ทางการเกษตร ๖๓.๘๕ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๖๐.๕ และพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ ๒๕.๘๗ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๔.๕ ของพื้นที่ภาค

๑.๕ ทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๕.๑ **ดิน** สภาพดินเป็นดินทรายไม่อุ้มน้ำ ทำให้ขาดแคลนน้ำ และขาดธาตุอาหาร ใต้ดินมีเกลือหิน ทำให้ดินเค็ม จึงมีข้อจำกัดต่อการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

๑.๕.๒ **แหล่งน้ำ** มีลุ่มน้ำขนาดใหญ่ ๓ ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำมูล ลำน้ำหลักของภาค ได้แก่ แม่น้ำชี มีความยาวประมาณ ๗๖๕ กิโลเมตร ยาวที่สุดในประเทศไทย มีต้นน้ำที่ทิวเขาเพชรบูรณ์ และไหลไปรวมกับแม่น้ำมูลที่จังหวัดอุบลราชธานี แม่น้ำมูล มีความยาวประมาณ ๖๔๑ กิโลเมตร ต้นน้ำอยู่ที่เทือกเขาสันกำแพงแล้วไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่จังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนี้ยังมีลำน้ำสาขาย่อย ได้แก่ ลำปาว ลำน้ำอูน ลำน้ำสงคราม ลำเสียว ลำน้ำเลย ลำน้ำพอง และลำตะคอง รวมทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ ที่กระจายอยู่ในพื้นที่ เช่น หนองหาร (สกลนคร) และ บึงละหาน (ชัยภูมิ) นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำบาดาล มีปริมาณน้ำในเกณฑ์เฉลี่ย ๕-๑๐ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ที่ความลึกของบ่อประมาณ ๓๐ เมตร คุณภาพของน้ำบาดาลมีตั้งแต่เค็มจัด กร่อย และจืด เนื่องจากพื้นที่ในแอ่งโคราชและแอ่งสกลนครจะรองรับด้วยหินเกลือ หากเจาะน้ำบาดาลลึกเกินไปอาจจะพบน้ำเค็ม

๑.๕.๓ ป่าไม้ ในปี ๒๕๕๙ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๑๕.๖๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘ ของพื้นที่ภาค หรือร้อยละ ๑๕.๓ ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งประเทศ ซึ่งยังต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ในการรักษาสมดุลของระบบนิเวศที่จะต้องมียพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณ

๒. โครงข่ายคมนาคมขนส่งและการบริการสาธารณสุขปภุค

๒.๑ โครงข่ายถนน เชื่อมโยงกับโครงข่ายหลักของประเทศและเชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้าน สปป.ลาว กัมพูชา และสามารถเชื่อมโยงไปยังเวียดนามและจีนตอนใต้

๒.๑.๑ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ (ถนนมิตรภาพ) เชื่อมโยงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒ (อุดรธานี สกลนคร นครพนม) เชื่อมสู่ สปป.ลาว ผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ ๓ (นครพนม-แขวงคำม่วน) และมีถนนที่เชื่อมโยงอุดรธานี-หนองคาย เชื่อมสู่สะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ ๑ (หนองคาย-เวียงจันทน์)

๒.๑.๒ เส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) เชื่อมโยงจากชายแดนไทย-เมียนมา จากจังหวัดตาก-พิษณุโลก-เพชรบูรณ์ เข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒ (ชัยภูมิ ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ มุกดาหาร) และเชื่อมสู่ สปป.ลาว ผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ ๒ (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) เป็นเส้นทางเชื่อมโยงการค้า การลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (GMS)

๒.๑.๓ เส้นทางใหม่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก ๒ (East-West Economic Corridor : EWEC ๒) เชื่อมโยงจากภาคกลางของเวียดนามในจังหวัดกว๋างนาม เข้าสู่ สปป.ลาว ทางด่านตากตะอ็อก ผ่านแขวงเซกอง แขวงจำปาศักดิ์ สปป.ลาว และเข้าสู่ไทยที่ด่านวังเต่า-ช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี

๒.๒ รถไฟ มีเส้นทางเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศบริเวณภาคกลางและพื้นที่โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ๓ เส้นทาง ได้แก่ ๑) กรุงเทพฯ-หนองคาย เชื่อมสู่ สปป.ลาว ๒) กรุงเทพฯ-อุบลราชธานี ๓) สายใหม่ เชื่อมโยงบ้านไผ่ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด มุกดาหาร นครพนม

๒.๓ สนามบิน มี ๙ แห่ง เป็นสนามบินนานาชาติ ๒ แห่ง คือ อุดรธานี และอุบลราชธานี และสนามบินภายในประเทศ ๗ แห่ง ได้แก่ ขอนแก่น นครพนม นครราชสีมา สกลนคร บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด และเลย

๒.๔ ด่านชายแดน มี ๑๕ ด่านถาวร ๒๓ จุดผ่อนปรน ที่เป็นจุดเชื่อมโยงการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๕ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่อยู่ระหว่างดำเนินการในภาค ได้แก่ รถไฟความเร็วสูง (กรุงเทพฯ-นครราชสีมา) รถไฟทางคู่ (ชุมทางถนนจิระ-ขอนแก่น) ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์บางปะอิน-นครราชสีมา)

๒.๖ บริการสาธารณสุขปภุค

๒.๖.๑ ไฟฟ้า มีระบบสายส่งเชื่อมโยงกับระบบสายส่งของประเทศและมีเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าที่สำคัญ ได้แก่ เขื่อนอุบลรัตน์ (ขอนแก่น) เขื่อนจุฬาภรณ์ (ชัยภูมิ) เขื่อนลำตะคอง (นครราชสีมา) และเขื่อนสิรินธร (อุบลราชธานี)

๒.๖.๒ ประปา มีระบบบริการประปาครอบคลุมพื้นที่เขตเมือง ประกอบด้วย การประปา ส่วนภูมิภาค มีหน่วยงานระดับเขต ๓ แห่ง คือ สำนักงานเขตประปาเขต ๖ (ขอนแก่น) สำนักงานประปาเขต ๗ (อุดรธานี) และสำนักงานประปาเขต ๘ (อุบลราชธานี)

๓. สภาพเศรษฐกิจและรายได้

๓.๑ ภาพรวมเศรษฐกิจ

๓.๑.๑ เศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีขนาดเล็ก มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค ณ ราคาประจำปี ๒๕๕๘เท่ากับ ๑,๓๒๗,๙๑๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙.๗ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ ซึ่งลดลง เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๕ ที่มีสัดส่วนร้อยละ ๑๐.๔ ของประเทศ

๓.๑.๒ โครงสร้างการผลิตพืชเชิงภาคบริการของภาครัฐ ภาคเกษตร และอุตสาหกรรม ในปี ๒๕๕๘ ภาคบริการของภาครัฐ มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ ๒๓.๓ รองลงมาคือ ภาคเกษตร มีสัดส่วนร้อยละ ๒๐.๘ และภาคอุตสาหกรรมร้อยละ ๑๙.๕ รายได้หลักของภาคมาจากภาคบริการของภาครัฐและภาคเกษตร ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มจะเป็นฐานรายได้ใหม่ของภาคจากนโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ปี ๒๕๕๙

๓.๑.๓ เศรษฐกิจขยายตัวต่ำกว่าระดับประเทศ เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างภาคมากขึ้น โดยปี ๒๕๕๘ มีการขยายตัวร้อยละ ๒.๓ ซึ่งต่ำกว่าการขยายตัวของประเทศ ที่มีการขยายตัวร้อยละ ๒.๙ เป็นผลมาจากการชะลอตัวของภาคเกษตร ได้รับผลกระทบจากฝนทิ้งช่วงและภัยแล้ง รวมทั้งราคาพืชผลเกษตรตกต่ำต่อเนื่อง ทำให้รายได้ลดลง ส่งผลกระทบต่ออำนาจซื้อของครัวเรือน

๓.๑.๔ รายได้เฉลี่ยต่อประชากรเพิ่มขึ้นแต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ในปี ๒๕๕๘ ผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวประชากร (GRP Per capita) เฉลี่ย ๗๐,๙๐๖ บาทต่อคนต่อปี ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ๒.๗ เท่า และต่ำกว่า กทม. และปริมณฑลถึง ๕.๔ เท่า จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงที่สุด ๓ อันดับแรกของภาค ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น (๑๐๗,๖๐๗ บาท) นครราชสีมา (๑๐๖,๐๐๐ บาท) และอุดรธานี (๗๘,๐๙๕ บาท) ส่วน ๓ อันดับสุดท้าย ได้แก่ จังหวัดหนองบัวลำภู (๔๑,๙๖๓ บาท) ยโสธร (๔๗,๓๓๓ บาท) และกาฬสินธุ์ (๕๑,๑๔๗ บาท)

๓.๑.๕ เศรษฐกิจยังคงกระจุกตัวอยู่ในบางจังหวัดที่เป็นแหล่งการผลิตที่สำคัญของภาค ในปี ๒๕๕๘ จังหวัดนครราชสีมา มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ ๒๐.๐ ของภาค และจังหวัดขอนแก่น มีสัดส่วนการผลิต ร้อยละ ๑๔.๑ ของภาค ในขณะที่ จังหวัดอำนาจเจริญ หนองบัวลำภู มุกดาหาร บึงกาฬ และยโสธร มีขนาดเศรษฐกิจเล็กที่สุดของภาค มีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ ๒.๐ ของภาค

๓.๒ เศรษฐกิจรายสาขา

๓.๒.๑ ภาคเกษตร

๑) เป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศ แต่รูปแบบการผลิตยังอาศัยน้ำฝนเป็นหลักจึงมีผลิตภาพต่ำ โดยในปี ๒๕๕๘ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๒๗๕,๙๒๐ ล้านบาท พืชหลักของภาค ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และ มันสำปะหลัง โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุดของประเทศ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ในพื้นที่ตอนกลางและตอนล่างของภาค โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และทุ่งสัมฤทธิ์ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ โดยผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในภาพรวมต่ำกว่าระดับประเทศ เนื่องจากทากการเกษตรแบบดั้งเดิม ใช้สารเคมีสูง ซึ่งในแต่ละปีมีการนำเข้าวัตถุอันตรายทางเกษตร เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓ พันล้านบาทต่อปี เป็นภาคที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยและมันสำปะหลังมากที่สุดของประเทศ โดยอ้อยส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และอุดรธานี และมันสำปะหลัง ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ และอุดรธานี สำหรับพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ มีแนวโน้มขยายพื้นที่มากขึ้น ปัจจุบันแหล่งปลูกข้าวอินทรีย์ในประเทศไทยร้อยละ ๘๐.๐ อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (จังหวัดยโสธร สุรินทร์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด) และจังหวัดอุบลราชธานี ส่วนอีกร้อยละ ๒๐.๐ อยู่ในภาคเหนือตอนบน ตลาดข้าวอินทรีย์ ส่วนใหญ่ส่งออกต่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป

๒) มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด แต่ขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือน เกือบต่ำสุดของประเทศ ในปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๖๓.๘๕ ล้านไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๔๒.๘ ของประเทศ โดยพื้นที่ตอนกลางของภาค มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด ๒๐.๓๐ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘ ของภาค สำหรับขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือน มีเพียง ๒๓.๒ ไร่ต่อครัวเรือน ต่ำกว่าระดับประเทศ ที่มีขนาดฟาร์มถือครองต่อครัวเรือน ๒๕.๓ ไร่ต่อครัวเรือน จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมาหนองบัวลำภู และเลย มีเนื้อที่ถือครอง ๓๒.๒๘ ๓๐.๐๔ และ ๒๙.๗๗ ไร่ต่อครัวเรือน ตามลำดับ จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่ำสุดของภาค ได้แก่ จังหวัดสกลนคร นครพนม และศรีสะเกษ โดยมีเนื้อที่ถือครอง ๑๗.๕๗ ๑๘.๒๘ และ ๑๙.๙๙ ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับ

๓) พื้นที่ชลประทานน้อยกว่าทุกภาค โดยมีเพียง ๖.๓๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐ ของพื้นที่เกษตร ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศ ที่มีพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๒๐.๓ ผลผลิตการเกษตรของภาคขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นหลัก ประกอบกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร ในพื้นที่ตอนกลางของภาคมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรมากที่สุด ร้อยละ ๑๕.๑ ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีสัดส่วนร้อยละ ๑๙.๔ ของพื้นที่เกษตรของจังหวัด รองลงมาพื้นที่ตอนกลางของภาคมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตร ร้อยละ ๘.๗ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา และยโสธร มีสัดส่วนร้อยละ ๑๑.๒ และ ๑๑.๑ ของพื้นที่เกษตรของจังหวัดตามลำดับ

๓.๒.๒ ภาคอุตสาหกรรม

๑) อุตสาหกรรมแม่ขยายตัวเพิ่มขึ้นแต่ยังมีบทบาทน้อยเมื่อเทียบกับระดับประเทศ การผลิตส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปขั้นต้น สร้างมูลค่าเพิ่มต่ำ โดยมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๖.๕ ของประเทศ ในปี ๒๕๕๘ มีมูลค่า ณ ราคาประจำปี ๒๔๔,๐๒๗ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ๒๒๕,๘๗๓ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๕ และมีอัตราการขยายตัว ร้อยละ ๓.๗ ซึ่งสูงกว่าอัตราการขยายตัวระดับประเทศ ที่มีการขยายตัวร้อยละ ๑.๕ โดยอุตสาหกรรมของภาคส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ตามเมืองหลัก อาทิ จังหวัดขอนแก่น และนครราชสีมา สำหรับโครงสร้างการผลิตอุตสาหกรรมยังอยู่ในกลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม ส่วนอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก และสิ่งทอ เริ่มมีบทบาทมากขึ้น และเป็นฐานสร้างรายได้ใหม่ให้กับภาค ซึ่งอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ กระจุกตัวในจังหวัดนครราชสีมา ร้อยละ ๙๘.๙ ของภาค ส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอ ส่วนใหญ่กระจายอยู่ทุกจังหวัด โดยจังหวัดที่มีสัดส่วนมากที่สุด ๕ อันดับแรกของภาค ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม นครราชสีมา ชัยภูมิ และสกลนคร สำหรับอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา บึงกาฬ อุดรธานี และบุรีรัมย์ สำหรับอุตสาหกรรมที่เคยเป็นฐานรายได้เดิมของภาค เริ่มมีแนวโน้มลดลง อาทิ อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย จากร้อยละ ๔.๕ เหลือเพียงร้อยละ ๓.๓ ของสาขาอุตสาหกรรม เนื่องจากผลกระทบจากการปรับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำเพิ่มขึ้นเป็นวันละ ๓๐๐ บาท ส่งผลให้ผู้ประกอบการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีค่าจ้างแรงงานถูกกว่า ส่วนอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน (เอทานอล) ปัจจุบันมีผู้ประกอบการเปิดดำเนินการแล้ว ๖ ราย ปริมาณการผลิตเฉลี่ย ๑.๖ ล้านลิตรต่อวัน หรือร้อยละ ๓๖.๓ ของการผลิตรวมทั้งประเทศ

๒) การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ปัจจุบันมีเขตประกอบการอุตสาหกรรม ๓ แห่ง แต่เปิดดำเนินการแล้ว ๒ แห่ง คือ บริษัท เขตอุตสาหกรรมสุรนารี จำกัด และบริษัท นวนคร จำกัด (มหาชน) จังหวัดนครราชสีมา มีโรงงานตั้งอยู่ ๒๒ โรงงาน ส่วนใหญ่เป็นแหล่งผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์รถยนต์ สุขภัณฑ์ และพลาสติก นอกจากนี้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้อนุมัติให้บริษัท เมืองอุตสาหกรรม

อุดรธานี จำกัด จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอุดรธานี ซึ่งเป็นโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมสีเขียว ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการ มีพื้นที่ประมาณ ๒,๒๑๙ ไร่ ในท้องที่ตำบลโนนสูง และตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง

๓.๒.๓ การค้าชายแดน

๑) การค้าชายแดน มีการขยายตัวอย่างก้าวกระโดด และมีบทบาทสำคัญต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคมากขึ้น โดยในปี ๒๕๕๙ มีมูลค่าการค้าชายแดน ๒๗๓,๓๙๖.๓๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘ ของการค้าชายแดนทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๔.๘ ในปี ๒๕๕๕ โดยการส่งออกมีมูลค่า ๑๖๗,๑๑๒.๔๐ ล้านบาท และการนำเข้ามีมูลค่า ๑๐๖,๓๐๐.๒๔ ล้านบาท เกินดุลการค้า ๖๐,๘๑๒.๑๖ ล้านบาท จากการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศจีน สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันดีเซลและเบนซิน รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า และเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่ผลิตจากนอกภาค สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ทองแดงและผลิตภัณฑ์เครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์ติดตั้ง (โทรศัพท์ วิทยุ โทรศัพท์ อุปกรณ์) ไม้แปรรูป ผักและของปรุงแต่งจากผัก เป็นต้น ผลจากการเปิดสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ ๓ (นครพนม-คำม่วน) เมื่อปลายปี ๒๕๕๔ ส่งผลให้มูลค่าการค้าผ่านด่านศุลกากรนครพนม เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด เป็นผลมาจากผู้ประกอบการย้ายฐาน การนำเข้า-ส่งออกจากด่านศุลกากรมุกดาหารมายังด่านนครพนม เนื่องจากเส้นทาง R๑๒ จากนครพนม-สปป.ลาว-เวียตนาม-จีนตอนใต้ หรือจากจีน-เวียตนาม-ไทย เป็นเส้นทางสั้นที่สุด โดยระยะทางจากชายแดนนครพนม-หนานหนิง ประมาณ ๑,๐๓๓ กิโลเมตร ขณะที่มุกดาหาร-หนานหนิง ประมาณ ๑,๒๙๔ กิโลเมตร

๒) โครงสร้างของมูลค่าการค้าชายแดน จำแนกตามประเทศคู่ค้าของภาค พบว่า ในปี ๒๕๕๙ การค้ากับ สปป.ลาว มีมูลค่าการค้า เท่ากับ ๑๖๔,๑๐๒.๔๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐ ของมูลค่าการค้าชายแดนทั้งภาค โดยผ่านด่านศุลกากรหนองคาย มุกดาหาร และด่านช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๐ ๓๗.๘ และ ๙.๙ ของมูลค่าการค้ากับ สปป.ลาว ตามลำดับ สำหรับการค้าประเทศเวียดนาม มีมูลค่าการค้า ๕๓,๘๐๔.๒๕ ล้านบาท และ ประเทศจีนตอนใต้ มูลค่าการค้า ๕๐,๘๕๒.๖๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗ และ ๑๘.๖ ตามลำดับ แนวโน้มการค้าชายแดนมีความสำคัญมากขึ้น ส่วนใหญ่ผ่านด่านศุลกากรนครพนม สำหรับมูลค่าการค้าประเทศกัมพูชา มีเพียงร้อยละ ๑.๗ ของมูลค่าชายแดนทั้งภาค

๓.๒.๔ การท่องเที่ยว

๑) ทรัพยากรการท่องเที่ยว มีความหลากหลายทั้งการท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์และอารยธรรมขอม การท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ภูหลวง ภูเรือ และภูกระดึง จังหวัดเลย รวมทั้งการท่องเที่ยวประเพณีวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวบริเวณเมืองชายแดนริมแม่น้ำโขงเชื่อมโยงเพื่อนบ้าน

๒) รายได้จากการท่องเที่ยวของภาคต่ำกว่าร้อยละ ๕ ของรายได้การท่องเที่ยวทั้งประเทศ ในปี ๒๕๕๙ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนนักท่องเที่ยว ๓๗.๒๘ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑ ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งประเทศ และมีรายได้จากการท่องเที่ยว ๗๓,๘๙๒.๗๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓.๔ ของรายได้ท่องเที่ยวทั้งประเทศ และรายได้จากการท่องเที่ยวของภาคส่วนใหญ่เป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย ร้อยละ ๙๕.๔ ชาวต่างชาติร้อยละ ๔.๖ สำหรับระยะเวลาพำนักเฉลี่ย ลดลงจาก ๒.๔๖ วัน ในปี ๒๕๕๕ เหลือเพียง ๒.๓๑ วัน และค่าใช้จ่ายต่อหัว เพิ่มขึ้นจาก ๙๘๑.๐ บาทต่อวันในปี ๒๕๕๕ เป็น ๑,๑๓๔.๗๕ บาทต่อวัน ในปี ๒๕๕๙

๓) การกระจายตัวของนักท่องเที่ยว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุด ประมาณ ๑๗.๖ ล้านคนต่อปี สร้างรายได้ประมาณ ๓.๒๖ หมื่นล้านบาทต่อปี ในปี ๒๕๕๙ รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีนักท่องเที่ยวประมาณ ๑๒.๙ ล้านคนต่อปี สร้างรายได้ ๒.๔๙ หมื่นล้านบาทต่อปี และในพื้นที่ตอนกลางของภาค มีนักท่องเที่ยวประมาณ ๖.๗ ล้านคนต่อปี สร้างรายได้ ๑.๖๓ หมื่นล้านบาทต่อปี จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้มากที่สุด ส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ มีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ต่ำที่สุด ทั้งนี้การท่องเที่ยวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังมีปัญหาในหลายด้าน อาทิ ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวอยู่ห่างไกลกัน การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมมีปฏิทินการท่องเที่ยวในช่วงระยะเวลาสั้นๆ สิ่งอำนวยความสะดวกและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวขาดมาตรฐาน รวมถึงขาดการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวและปฏิทินการท่องเที่ยว

๓.๓ เศรษฐกิจระดับครัวเรือน

๓.๓.๑ รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำเป็นอันดับสองของประเทศ โดยในปี ๒๕๕๘ มีรายได้เฉลี่ย ๒๑,๐๙๓ บาทต่อเดือน ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งประเทศที่ ๒๖,๙๑๕ บาทต่อเดือน

๓.๓.๒ หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูงกว่าระดับประเทศแต่มีแนวโน้มชะลอตัวลง โดยในปี ๒๕๕๘ มีจำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้ ๓.๕๐ ล้านครัวเรือน มากกว่าทุกภาค หรือมีสัดส่วน ร้อยละ ๓๓.๘ ของครัวเรือนที่เป็นหนี้ทั้งประเทศ และหนี้สินครัวเรือนของภาคเฉลี่ย ๑๖๐,๖๗๕ บาท เพิ่มขึ้นจาก ๑๓๗,๖๖๓ บาท ในปี ๒๕๕๔ และสูงกว่าหนี้สินต่อครัวเรือนเฉลี่ยทั้งประเทศที่ ๑๕๖,๗๗๐ บาท โดยหนี้สินสูงขึ้นจากราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ และต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ทำให้รายได้ไม่พอรายจ่าย เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่กู้ยืมใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค เพื่อทำการเกษตร และนำไปใช้ลงทุนในสินทรัพย์ เช่น บ้าน รถยนต์ มากกว่าการกู้ยืมเพื่อการศึกษา

๔. ประชากรและสังคม

๔.๑ ประชากร

๔.๑.๑ จำนวนประชากรของภาคมากที่สุดของประเทศ ปี ๒๕๕๙ มีจำนวนประชากร ๒๑.๙๕ ล้านคน หรือร้อยละ ๓๓.๓ ของประเทศ เพิ่มขึ้นจาก ๒๑.๕๙ ล้านคน ในปี ๒๕๕๔ และมีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรในช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๙ โดยเฉลี่ยร้อยละ ๐.๓ ต่ำกว่าประเทศที่มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๐.๖ โดยจังหวัดนครราชสีมา มีประชากรมากที่สุด ๒.๖๓ ล้านคน รองลงมา คือ จังหวัดอุบลราชธานี มีประชากร ๑.๘๖ ล้านคน และจังหวัดขอนแก่น มีประชากร ๑.๘๐ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐ ๘.๕ และ ๘.๒ ของประชากรภาค ตามลำดับ

๔.๑.๒ สัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ไปสู่สังคมสูงวัยมากขึ้น โดยในปี ๒๕๕๔ มีสัดส่วนประชากรสูงอายुर้อยละ ๑๔.๙ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑๘.๕ ในปี ๒๕๕๙ ซึ่งสูงกว่าร้อยละ ๑๖.๕ ของสัดส่วนผู้สูงอายุระดับประเทศ จึงทำให้ประชากรวัยแรงงานต้องรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น จากประชากรวัยแรงงาน ๔.๑๖ คน ดูแลผู้สูงอายุ ๑ คน ในปี ๒๕๕๔ เป็นประชากรวัยแรงงาน ๓.๓๑ คน ดูแลผู้สูงอายุ ๑ คน ในปี ๒๕๕๙

๔.๑.๓ ประชากรเมืองโดยรวมเพิ่มขึ้น ปี ๒๕๕๔ มีประชากรเมืองจำนวน ๔.๓๒ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๐.๐ ของประชากรทั้งภาค เพิ่มขึ้นเป็น ๔.๔๕ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๐.๓ ของประชากรทั้งภาค ในปี ๒๕๕๙ โดยจังหวัดมหาสารคามมีอัตราการเพิ่มของประชากรเมืองมากที่สุด ร้อยละ ๑๘.๐ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น ร้อยเอ็ด และอุบลราชธานี มีอัตราการเพิ่มของประชากรเมืองร้อยละ ๑๔.๙ ๘.๒ และ ๖.๖

ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเมืองศูนย์กลางความเจริญของภาคทั้งด้านเศรษฐกิจ และการศึกษา จึงทำให้ประชากรอพยพเข้าไปทำงานและอาศัยจำนวนมาก

๔.๒ แรงงาน

แรงงานส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษา แรงงานระดับอาชีวะมีสัดส่วนน้อยมาก ในปี ๒๕๕๙ มีกำลังแรงงาน ๙.๖๙ ล้านคน ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร ร้อยละ ๔๙.๙ ของกำลังแรงงานของภาค จำนวนแรงงานที่มีความรู้ระดับประถมลดลง จากร้อยละ ๕๘.๑ ในปี ๒๕๕๔ เป็นร้อยละ ๕๗.๐ ในปี ๒๕๕๙ มีความรู้ระดับมัธยมต้น เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๕.๔ ในปี ๒๕๕๔ เป็นร้อยละ ๑๗.๕ ในปี ๒๕๕๙ ระดับมัธยมปลาย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๐.๗ ในปี ๒๕๕๔ เป็นร้อยละ ๑๑.๗ ในปี ๒๕๕๙ แรงงานระดับอาชีวะมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ ๒.๔ ในปี ๒๕๕๔ เป็นร้อยละ ๒.๑ ในปี ๒๕๕๙ ระดับอุดมศึกษา ลดลงจากร้อยละ ๑๒.๓ ในปี ๒๕๕๔ เป็นร้อยละ ๙.๗ ในปี ๒๕๕๙ ทำให้ผลิตภาพแรงงานต่ำ

๔.๓ การศึกษา

๔.๓.๑ สถาบันการศึกษามีทุกระดับ โดยระดับอุดมศึกษามี ๕๓ แห่ง ครอบคลุมเกือบทุกจังหวัด แยกเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ๓๖ แห่ง เอกชน ๑๐ แห่ง และสถาบันวิทยาลัยชุมชน ๗ แห่ง ในจำนวนนี้เป็นสถาบันวิจัย ๑๒ แห่ง ซึ่งมากที่สุดในประเทศ

๔.๓.๒ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี ๒๕๕๙ ประชากร มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย ๘.๕ ปี ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่มีปีการศึกษาเฉลี่ย ๙.๔ ปี โดยจังหวัดขอนแก่น มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยสูงสุด ๙.๑ ปี รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา อุตรดิตถ์ และมหาสารคาม ๘.๙ ๘.๘ และ ๘.๘ ปี ตามลำดับ ขณะที่จังหวัดเลยและสกลนคร มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยต่ำสุด ๗.๙ ปี

๔.๓.๓ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยผลการสอบ O-NET ชั้น ม.๓ (๕ วิชาหลัก) ในปีการศึกษา ๒๕๕๔ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๓๗.๒ ลดลงเป็นร้อยละ ๓๖.๔ ในปี ๒๕๕๙ ซึ่งยังต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยร้อยละ ๕๐ ในทุกวิชา เมื่อพิจารณาในรายวิชาปี ๒๕๕๙ พบว่า วิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ร้อยละ ๒๗.๐ และวิชาสังคมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสูงสุกร้อยละ ๔๗.๓ รองลงมา ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ๔๔.๗ ๓๓.๗ และ ๒๙.๓ ตามลำดับ สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งมาจาก ความพร้อมทางความรู้ของเด็กรับเรียนที่เป็นผลกระทบจากปัญหาภาวะโภชนาการของแม่และเด็ก

๔.๔ สาธารณสุข

๔.๔.๑ มีสถานบริการสาธารณสุขให้บริการครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ มีจำนวนโรงพยาบาลรัฐบาลจำนวน ๓๒๔ แห่ง แยกเป็น โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) ๒๙๓ แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) ๒๔ แห่ง โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) ๗ แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน ๓,๔๗๑ แห่ง

๔.๔.๒ บริการสาธารณสุขมีการพัฒนาดีขึ้นเป็นลำดับและมีแพทย์เฉพาะทางที่เชี่ยวชาญ ด้านโรคประจำถิ่น โดยสัดส่วนแพทย์ต่อประชากรมีแนวโน้มดีขึ้น จากแพทย์ ๑ คนต่อประชากร ๔,๓๓๒ คน ในปี ๒๕๕๔ เป็น ๓,๒๐๗ คน ในปี ๒๕๕๘ และมีแพทย์เฉพาะทางที่เชี่ยวชาญด้านการรักษาโรคไต โรคหัวใจ มะเร็งท่อน้ำดี และการผ่าตัดนิ่วในถุงน้ำดี อย่างไรก็ตามบุคลากรทางการแพทย์ยังกระจุกตัวอยู่ในเมืองหลักของภาค จังหวัดที่มีสัดส่วนแพทย์ต่อประชากรมาก ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี นครราชสีมา และขอนแก่น จำนวน ๒,๙๖๐ ๒,๘๑๔ และ ๑,๒๖๕ คน ตามลำดับ

๔.๔.๓ ยังมีปัญหาความชุกของโรคพยาธิใบไม้ตับมากที่สุดในประเทศและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งท่อน้ำดี อัตราของผู้ป่วยด้วยโรคมะเร็งท่อน้ำดีในภาคเพิ่มขึ้น จาก ๘๔.๕ ต่อประชากรแสนคน ในปี ๒๕๕๔ เป็น ๑๐๐.๙ ต่อประชากรแสนคน ในปี ๒๕๕๘ โดยจังหวัดขอนแก่น มีอัตราของผู้ป่วยด้วยโรคมะเร็งท่อน้ำดีสูงสุด ๑๗๙.๒ ต่อประชากรแสนคน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด และ

อุดรธานี ๑๖๗.๘ และ ๑๕๖.๕ ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากค่านิยมความเชื่อและพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารจากปลาน้ำจืดมีเกล็ดแบบดิบๆ หรือสุกๆ ดิบๆ ที่มีตัวอ่อนพยาธิใบไม้ตับ อาศัยอยู่

๔.๔.๔ มีปัญหาภาวะทุพโภชนาการที่ส่งผลกระทบต่อความพร้อมทางเชาวน์ปัญญาวัยเด็ก โดยค่าเฉลี่ยเชาวน์ปัญญา (IQ) ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มีแนวโน้มลดลงและต่ำกว่าระดับค่าเฉลี่ยของประเทศ ปี ๒๕๕๙ มีค่าเฉลี่ยเชาวน์ปัญญาที่ระดับ ๙๔.๕ ลดลงจากระดับ ๙๖.๐ ในปี ๒๕๕๔ และต่ำกว่าประเทศที่มีค่าเฉลี่ย ๙๘.๒ โดยจังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยเชาวน์ปัญญาต่ำสุด ๓ อันดับแรกของภาค ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมุกดาหาร มีค่าเฉลี่ยเชาวน์ปัญญา ๘๗.๗ ๙๐.๘ และ ๙๑.๓ ตามลำดับ อันเนื่องมาจากปัญหาโภชนาการของแม่และเด็ก

๔.๕ สัดส่วนคนจน

สัดส่วนคนจนลดลงมาก แต่ยังคงสูงสุดเมื่อเทียบกับภาคอื่น การกระจายรายได้มีแนวโน้มดีขึ้น สัดส่วนคนจนของภาคลดลงจากร้อยละ ๑๘.๑ ในปี ๒๕๕๔ เป็นร้อยละ ๑๐.๓ ในปี ๒๕๕๘ สูงกว่าสัดส่วนคนจนของประเทศที่มีอัตราร้อยละ ๗.๒ โดยจังหวัดบุรีรัมย์ มีสัดส่วนคนจนสูงสุด ร้อยละ ๒๓.๓ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ร้อยละ ๑๗.๘ และจังหวัดยโสธร ร้อยละ ๑๗.๓ ส่วนการกระจายรายได้ของภาคมีแนวโน้มดีขึ้น โดยสัมประสิทธิ์การกระจายรายได้ปรับจาก ๐.๔๖ ในปี ๒๕๕๔ เป็น ๐.๔๓ ในปี ๒๕๕๘

๕. ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ

๕.๑ สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.๑.๑ ทรัพยากรป่าไม้มีแนวโน้มลดลง ในปี ๒๕๕๙ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๑๕.๖๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘ ของพื้นที่ภาค หรือร้อยละ ๑๕.๓ ของพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศ ในช่วงปี 255๕-2559 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ของภาคลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๐.๓ โดยจังหวัด ที่มีพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัดมากที่สุดได้แก่ จังหวัดมุกดาหาร รองลงมาคือจังหวัดเลย จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้เนื่องจากการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อการเกษตรที่เพิ่มมากขึ้น

๕.๑.๒ ปริมาณการกักเก็บในเขื่อนขนาดใหญ่มีแนวโน้มลดลง ซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปริมาณน้ำท่ารายปี ๕๕,๑๕๘ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ๑๒ แห่ง ความจุในการกักเก็บน้ำ ๘,๓๖๘ ล้านลูกบาศก์เมตร หรือร้อยละ ๑๕.๒ ของปริมาณน้ำท่ารายปี และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๒.๕ ในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙ โดยในปี ๒๕๕๙ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ของภาค มีปริมาณการกักเก็บเพียง ๓,๗๗๕ ล้านลูกบาศก์เมตร หรือร้อยละ ๔๕.๑ ของความจุทั้งหมด ซึ่งลดลงจากปี ๒๕๕๕ จำนวน ๓,๓๔๕ ล้านลูกบาศก์เมตร หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๘.๖ จำเป็นต้องบริหารจัดการให้เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร การขยายตัวของเมืองและการขยายพื้นที่การเกษตร

๕.๑.๓ คุณภาพแหล่งน้ำมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง โดยเฉพาะลำตะคองตอนล่าง จากการสำรวจแหล่งน้ำสำคัญๆ ๑๑ แห่ง ได้แก่ ลำน้ำชี ลำปาว ลำน้ำมูล น้ำอูน น้ำสงคราม ลำชี ลำเสียว ลำน้ำเลย น้ำพอง ลำตะคอง (บนและล่าง) และแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ๑ แห่ง คือ หนองหาร มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง โดยปี ๒๕๕๔ แหล่งน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี จำนวน ๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ แหล่งน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ จำนวน ๓ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐ ส่วนปี ๒๕๕๘ แหล่งน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีเหลือเพียง ๖ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ แหล่งน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ จำนวน ๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ โดยแม่น้ำสงครามและหนองหาร มีคุณภาพดี มาโดยตลอด โดยลำตะคองตอนล่างและน้ำพอง มีคุณภาพเสื่อมโทรม โดยปัญหาคุณภาพแหล่งน้ำเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้นนับจากปี ๒๕๕๕ เนื่องมาจากน้ำเสียชุมชน หลายพื้นที่ยังไม่มีระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

๕.๑.๔ ปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๕๙ มีปริมาณทั้งสิ้น ๗.๓๐ ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙ ของปริมาณขยะทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ จำนวน ๐.๑๒ ล้านตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๑ ในช่วงปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙ จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้บริการในการเก็บรวบรวมและกำจัดขยะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๕.๑ แต่ก็ยังค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับประเทศ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘ เนื่องจาก ปี ๒๕๕๗ รัฐบาลได้จัดให้ปัญหาขยะเป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งมีการดำเนินงานเกี่ยวกับปัญหาขยะ อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการกำจัดขยะ ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น โดยมีปริมาณขยะที่ถูกกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพียง ๑.๐๓ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๙ หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖ ของขยะที่ถูกกำจัดถูกต้องทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ จำนวน ๐.๑๗ ล้านตัน นอกจากนี้สัดส่วนปริมาณขยะที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์เมื่อเทียบกับขยะทั้งหมดของภาค ยังคงมีค่อนข้างน้อยมีเพียงร้อยละ ๒๘.๑ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๘.๓

๕.๒ สถานการณ์ด้านภัยพิบัติ

๕.๒.๑ การเกิดไฟป่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙ มีจำนวนการเกิดไฟป่าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๒๔.๙ โดยปี ๒๕๕๙ เกิดไฟไหม้ป่าจำนวน ๑,๕๖๐ ครั้ง พื้นที่ถูกไฟไหม้ ๒๖,๗๐๙ ไร่ เพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๗๑๖ ครั้ง และจำนวนพื้นที่ป่าถูกไฟไหม้ ๑๖,๘๘๑ ไร่ โดยในระหว่างปี ๒๕๕๔-๒๕๕๙ เกิดไฟไหม้ป่าเฉลี่ย ๑,๑๐๖ ครั้งต่อปี คิดเป็นพื้นที่ที่ถูกไฟไหม้เฉลี่ย ๑๕,๓๙๔ ไร่ต่อปี โดยปี ๒๕๕๖ มีจำนวนครั้งที่เกิดไฟไหม้ป่ามากที่สุด ๑,๕๗๔ ครั้ง

๕.๒.๒ พื้นที่ประสบปัญหาอุทกภัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ริมแม่น้ำและพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากน้ำป่าไหลหลาก ในปี ๒๕๕๗ มีจำนวนหมู่บ้านที่ประสบปัญหาอุทกภัย จำนวน ๕,๑๒๗ หมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒ ของหมู่บ้านทั้งภาค เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ซึ่งมีหมู่บ้านประสบปัญหาอุทกภัยเพียง ๑,๐๑๓ หมู่บ้าน หรือร้อยละ ๓.๒ ของหมู่บ้านทั้งภาค ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดที่มีแม่น้ำสำคัญในภาคไหลผ่านลงสู่แม่น้ำโขง โดยจังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร อำนาจเจริญ นครพนม และมุกดาหาร เป็นพื้นที่ที่ประสบอุทกภัยมากที่สุด จำนวน ๒,๖๐๓ หมู่บ้าน

๕.๒.๓ ปัญหาภัยแล้งเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในปี ๒๕๕๔ มีหมู่บ้านประสบภัยแล้ง จำนวน ๒๖,๐๐๙ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๔ ของหมู่บ้านทั้งภาค และในปี ๒๕๕๘ หมู่บ้านประสบภัยแล้ง จำนวน ๕,๐๑๔ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๙ ของหมู่บ้านทั้งภาค เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของดิน มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ ขาดระบบชลประทานที่ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร น้ำใต้ดินไม่เพียงพอ ในฤดูแล้ง บ่อบาดาลขาดการบำรุงรักษา การลักลอบตัดไม้ทำลายป่าเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูก จึงทำให้ภาคประสบภัยแล้งเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะบริเวณตอนกลางและตอนล่างของภาค

๓.๒ แผนพัฒนาภูมิภาคจังหวัด

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัด กาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีจังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางการบริหารงานกลุ่มจังหวัด

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ จ.เลย หนองบัวลำภู อุดรธานี และ จ.สกลนคร
- ทิศใต้ ติดต่อกับ จ.ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ และนครราชสีมา
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จ.มุกดาหาร ยโสธร
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จ.ชัยภูมิ เพชรบูรณ์

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาภูมิภาคจังหวัด ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาภูมิภาคจังหวัด ภายใต้ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ศักยภาพ บริบทของการพัฒนาที่ผ่านมาและในอนาคต รวมทั้งสภาพของปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ดังนี้

“ศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร เชื่อมโยงการบริการ การท่องเที่ยว และ โลจิสติกส์ สู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง”

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาภูมิภาคจังหวัด

- ๑) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด
- ๒) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด

ประเด็นการพัฒนา

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางได้กำหนดประเด็นการพัฒนา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนา รวม ๓ ประเด็นการพัฒนา รายละเอียดดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพการผลิตการเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑) วัตถุประสงค์

- ๑.๑) เพิ่มคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน
- ๑.๒) พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์แปรรูปการเกษตร

๒) เป้าหมายและตัวชี้วัด

- ๒.๑) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตรที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒
- ๒.๒) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕
- ๒.๓) จำนวนแปลง/ฟาร์มที่ได้รับการรับรอง GAP ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕

๓) แนวทางการพัฒนา

- ๓.๑) เพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานการผลิต
- ๓.๒) พัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าพืชเศรษฐกิจหลัก
- ๓.๓) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ
- ๓.๔) พัฒนาตลาดสินค้าเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การบริการ และโลจิสติกส์**๑) วัตถุประสงค์**

- ๑.๑) เพิ่มมูลค่าการค้าและการบริการกลุ่มจังหวัด
- ๑.๒) เพิ่มผลิตภาพแรงงานในกลุ่มจังหวัด

๒) เป้าหมายและตัวชี้วัด

- ๒.๑) ผลิตภัณฑัวมวลรวมภาคการค้าและบริการกลุ่มจังหวัดที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕
- ๒.๒) ผลิตภาพแรงงานที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕

๓) แนวทางการพัฒนา

- ๓.๑) พัฒนาศักยภาพ SMEs และเครือข่ายผู้ประกอบการ
- ๓.๒) พัฒนาและเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์
- ๓.๓) พัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและเพิ่มทักษะแก่ผู้ประกอบการ
- ๓.๔) พัฒนาระบบการตลาดผลิตภัณฑัวมวลกลุ่มจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร**๑) วัตถุประสงค์**

เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑัวมวลที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น

๒) เป้าหมายและตัวชี้วัด

- ๒.๑) รายได้จากการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕
- ๒.๒) มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑัวมวลใหม่ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๗

๓) แนวทางการพัฒนา

- ๓.๑) พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวและเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑัวมวลชุมชน
- ๓.๒) พัฒนาเครือข่ายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
- ๓.๓) ส่งเสริมกิจกรรมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด
- ๓.๔) พัฒนาและยกระดับใหม่ให้เป็นศูนย์กลางแฟชั่นผ้าไหมในภูมิภาค

๓.๓ แผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕
(ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๓)

เป้าหมายการพัฒนา “มหานครน่าอยู่ มุ่งสู่เมืองนวัตกรรม ศูนย์กลางเชื่อมโยงอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง”

พันธกิจ

- พัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม
- พัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันเพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการให้ตรงกับความต้องการของตลาดและเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
- ส่งเสริมการพัฒนาด้านนวัตกรรม และเทคโนโลยี สู่การเป็น Smart City และ MICE City

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

- อัตราการขยายตัวมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓
- พัฒนาเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่
- ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และสร้างความมั่นคงทางสังคม
- อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนา/แนวทาง/ตัวชี้วัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน และเชื่อมโยงโอกาสจากประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

แนวทางการพัฒนา

- ๑.๑ ส่งเสริมการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตร
 - แผนงาน
- ๑.๒ เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของสินค้า OTOP และ SMEs
- ๑.๓ เพิ่มขีดความสามารถภาคการค้า การลงทุน การบริการ และการท่องเที่ยว
- ๑.๔ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนา

- มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น
 - ข้าว เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี
 - มันสำปะหลัง เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี
 - อ้อย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ต่อปี
- รายได้ครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓ ต่อปี
- รายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๒๘.๕ (ระหว่างปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)
- รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๖

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม**แนวทางการพัฒนา**

- ๒.๑ สร้างความมั่นคงของชีวิตและสังคมอยู่เย็นเป็นสุข
- ๒.๒ ส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ๒.๓ พัฒนาระบบด้านสุขภาพ

ตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนา

- สัดส่วนของผู้มีอายุสูงกว่าอายุเฉลี่ยของจังหวัด (๗๙ ปี) เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓
- คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยผ่านเกณฑ์ จปฐ. เพิ่มร้อยละ ๐.๕ ต่อปี
- ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ในระดับชั้นสูงสุดของทุกสังกัด เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓ ต่อปี
- สัดส่วนผู้สูงอายุ ได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน ร้อยละ ๑๐๐

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนา

อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

- ๓.๑ บริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน
- ๓.๒ สร้างสังคม และเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๓.๓ การป้องกัน การลดผลกระทบ และการปรับตัวเพื่อรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ๓.๔ อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนา

- พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น ๑๕,๐๐๐ ไร่ ต่อปี
- ชยะมูลฝอยชุมชนและของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง เฉลี่ยร้อยละ ๗๔.๒๒ (ระหว่างปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)
- คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ ๗๗
- จำนวนพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น ๔,๒๐๐ ไร่ ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน**แนวทางการพัฒนา**

- ๔.๑ ป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนน
- ๔.๒ การป้องกันและลดการสูญเสียจากสาธารณภัยและภัยพิบัติ
- ๔.๓ รักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายใน
- ๔.๔ การปกป้องและเทิดทูลสถาบันพระมหากษัตริย์
- ๔.๕ ป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

ตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนา

- อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรทางบกลดลงร้อยละ ๕ ต่อปี
- ร้อยละการจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ไม่น้อยกว่าร้อยละ (ตามเป้าหมายที่กำหนด) ของคดีที่รับแจ้ง
- ร้อยละการจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ (ตามเป้าหมายที่กำหนด) ของคดีที่รับแจ้ง
- การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
 - จำนวนหมู่บ้านสีขาว เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒
 - จำนวนหมู่บ้านสีแดง ลดลง ร้อยละ ๐.๕

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้าน การเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) และเมืองแห่งการประชุมสัมมนา(Meetings, Incentive Travel, Conventions, Exhibitions : MICE City)

แนวทางการพัฒนา

๕.๑ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้าน Smart City ครอบคลุม ๖ ด้าน ตามแผน Khonkaen Smart City ๒๐๒๙ เพื่อเป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ

๕.๒ การส่งเสริมนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยี และดิจิทัลเพื่อการพัฒนา

๕.๓ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้าน MICE City

ตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนา

- จำนวนงาน MICE ที่เกิดขึ้นในจังหวัดขอนแก่น ๑๐ งาน ต่อปี
- จำนวนสถานที่ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสถานที่จัดงานประเทศไทย หรือ Thailand MICE Venue Standard (TMVS) เพิ่มขึ้น ๓ แห่ง ต่อปี
- ระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผน Khonkaen Smart city ๒๐๒๙ ไปสู่ การปฏิบัติ

๔. ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

วิสัยทัศน์ “องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นองค์กรการพัฒนาแบบบูรณาการ มุ่งมั่นพัฒนาขอนแก่นเพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แบบเศรษฐกิจพอเพียง”

ประเด็นยุทธศาสตร์

๔.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพคน และสังคม

แนวทางการพัฒนา :

๑. เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมไทยแก่คนทุกช่วงวัย
๒. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร
๓. ส่งเสริม สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเป็นระบบ ครบวงจร
๔. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานด้านการกีฬาเพื่อสนับสนุนการเล่นกีฬาและพัฒนากีฬาที่มีศักยภาพไปสู่กีฬาอาชีพ
๕. อนุรักษ์ สืบสาน ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดั้งเดิมให้เป็นมรดกของคนรุ่นต่อไป
๖. ส่งเสริม สนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และเผยแพร่สู่สังคม

๔.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาการศึกษา

แนวทางการพัฒนา :

๑. พัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
๒. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
๓. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเชื่อมโยงกับภูมิสังคม
๔. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
๕. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในและนอกระบบครอบคลุมทุกช่วงวัย ให้มีคุณภาพและพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต
๖. เสริมสร้างจริยธรรม คุณธรรมและศีลธรรมแก่ผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษา

๔.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาเมืองและชุมชน

แนวทางการพัฒนา :

๑. พัฒนาระดับโครงสร้างเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน ตำบลและอำเภอให้ได้มาตรฐาน
๒. พัฒนาเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้บริการของสถานีขนส่งผู้โดยสาร ให้ได้มาตรฐานสะดวก สะอาดและปลอดภัย
๓. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบเครือข่ายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเมืองและชุมชน
๔. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสาธารณูปการ และสาธารณูปโภค
๕. ส่งเสริมการพัฒนาเมืองและชุมชนสู่เมืองนิเวศน์ (Eco City)

๔.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

แนวทางการพัฒนา :

๑. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการด้านการท่องเที่ยว
๒. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
๓. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างครบวงจร
๔. ส่งเสริม สนับสนุน การประกอบอาชีพที่เหมาะสมตามศักยภาพแก่ประชาชนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
๕. ส่งเสริม สนับสนุน การประกอบอาชีพทางเลือก และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มรายได้และรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๔.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา :

๑. สนับสนุน ส่งเสริม ฟื้นฟู รักษาป่าและป่าต้นน้ำลำธาร
๒. พัฒนา ปรับปรุง และฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำให้เพียงพอต่อการเกษตร อุปโภคและบริโภค
๓. สนับสนุนและพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการขยะแบบครบวงจรและน้ำเสียชุมชนแบบมีส่วนร่วม
๔. เสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนตามความเหมาะสมแต่ละพื้นที่
๕. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖. สนับสนุน ส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก

๔.๖ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี

แนวทางการพัฒนา :

๑. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมสมัยใหม่ ในการปฏิบัติงานและให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน
๒. พัฒนาเพิ่มขีดความสามารถการบริหารจัดการการเงินการคลังให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้
๓. พัฒนาสมรรถนะของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการ และให้บริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ
๔. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนากระบวนการชุมชนเข้มแข็ง และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น

๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

วิสัยทัศน์ “ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ ชุมชนเข้มแข็ง เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และเมืองหลักเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

ประเด็นยุทธศาสตร์

๕.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาเมืองและชุมชน

แนวทางการพัฒนา

- ๑.๑ พัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ชุมชนเมือง และชนบท อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ
- ๑.๒ พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบเครือข่ายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน
- ๑.๓ พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนระบบการรักษาความปลอดภัย ในเขตเมืองและชุมชนแบบมีส่วนร่วม
- ๑.๔ ส่งเสริม สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและอบายมุขอย่างเป็นระบบครบวงจร
- ๑.๕ สร้างวินัยประชาชน และความร่วมมือในการดูแลความเป็นระเบียบชุมชน การจราจร และการลดอุบัติเหตุ

๕.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

แนวทางพัฒนา

- ๒.๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเส้นทางคมนาคมขนส่งให้ได้มาตรฐานและทั่วถึง
- ๒.๒ พัฒนาระบบการให้บริการขนส่งมวลชนให้ได้มาตรฐาน สะดวก สะอาดและปลอดภัย
- ๒.๓ พัฒนาจังหวัดเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเป็นศูนย์กลางการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างสมดุล
- ๒.๔ พัฒนาพื้นที่สีเขียวและปรับปรุงภูมิทัศน์ที่สวยงาม เหมาะสม
- ๒.๕ สนับสนุนชุมชน หน่วยงาน ผู้ประกอบการ ในการพัฒนาระบบสุขภาพ และรักษาความสะอาดของครอบครัว ชุมชน (ถังดักไขมัน บึงประดิษฐ์ ตลาด ทางระบาย การกำจัดของเสีย)

๕.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาการศึกษาและศักยภาพพลเมือง

แนวทางพัฒนา

- ๓.๑ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบให้ได้มาตรฐานและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ
- ๓.๒ เพิ่มโอกาสทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับประชาชนทุกเพศวัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
- ๓.๓ พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการกีฬาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศและมุ่งสู่กีฬามืออาชีพและการกีฬา/นันทนาการเพื่อออกกำลังกาย
- ๓.๔ ส่งเสริม สนับสนุนและการพัฒนาการประกอบอาชีพ / ทักษะฝีมือ ที่เหมาะสมตรงศักยภาพของประชาชน
- ๓.๕ ส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ
- ๓.๖ เพิ่มพื้นที่สร้างสรรค์แก่เด็กและเยาวชน กิจกรรมจิตอาสา เพื่อการใช้ทักษะชีวิตที่ดีเห็นคุณค่าตนเองและสังคม
- ๓.๗ ส่งเสริมกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในชุมชนท้องถิ่นและยกระดับทักษะประชาชนในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

๕.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

- ๔.๑ บริหารจัดการ อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการและยั่งยืน
- ๔.๒ อนุรักษ์ พื้นฟู และเพิ่มพื้นที่ป่า ป่าชุมชน และป่าต้นน้ำลำธารให้เกิดความอุดมสมบูรณ์
- ๔.๓ พัฒนาพื้นฟูแหล่งน้ำ แหล่งน้ำใต้ดินและการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ โดยประชาชนมีส่วนร่วม
- ๔.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะชุมชน สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- ๔.๕ สร้างสังคมและพลเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๔.๖ ส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือกโซลาร์ฟาร์ม

- ๔.๗ พัฒนาต้นแบบกิจกรรม / สาธิต แนวทางการใช้พลังงานทางเลือกใน อปท. ตามศักยภาพ
- ๔.๘ ส่งเสริมศักยภาพและสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ทสม.

๕.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาการเกษตรยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

- ๕.๑ พัฒนาส่งเสริมการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๕.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ภาคเกษตร
- ๕.๓ ยกกระดับคุณภาพการผลิตพืชอาหารที่ปลอดภัย (Food Safety) และสนับสนุนการเกษตรอินทรีย์เพื่อภาวะสุขภาพ
- ๕.๔ สนับสนุนการพัฒนา รูปแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมและนวัตกรรมในพื้นที่
- ๕.๕ ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับพื้นที่
- ๕.๖ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเส้นทางคมนาคมขนส่งสู่แหล่งเกษตร

๕.๖ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การเสริมสร้างสุขภาวะ

แนวทางการพัฒนา

- ๖.๑ พัฒนาระบบบริการด้านสาธารณสุขให้มีคุณภาพ และเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงเท่าเทียมในระดับปฐมภูมิ
- ๖.๒ พัฒนาระบบบริการทางสังคมให้มีคุณภาพ และเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงเท่าเทียม
- ๖.๓ สนับสนุนการฟื้นฟูการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกตามความเหมาะสมและเชื่อมโยงกับการดูแลสุขภาพ
- ๖.๔ สนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม) , ทสม. และพัฒนารูปแบบการบริการประชาชน
- ๖.๕ เผื่อระวัง ป้องกัน โรคติดต่อ โรคอุบัติใหม่และการเผยแพร่ระบาดในพื้นที่ และพัฒนาระบบการส่งต่อร่วมกับหน่วยบริการที่มีคุณภาพ

๕.๗ ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างเสริมทุนทางสังคมให้เข้มแข็งและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อการแข่งขันภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการพัฒนา

๗.๑ เสริมสร้างค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ และวัฒนธรรมที่ดั่งามแก่เด็กและเยาวชน

๗.๒ อนุรักษ์ สืบสานทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๗.๓ พัฒนาและส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้

๗.๔ พัฒนา ส่งเสริม การพาณิชย์ การลงทุนและการท่องเที่ยว

๗.๕ ส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีพ

๕.๘ ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาการบริหารภาครัฐภายใต้หลักธรรมาภิบาล

แนวทางการพัฒนา

๘.๑ ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่ภาคประชาชน

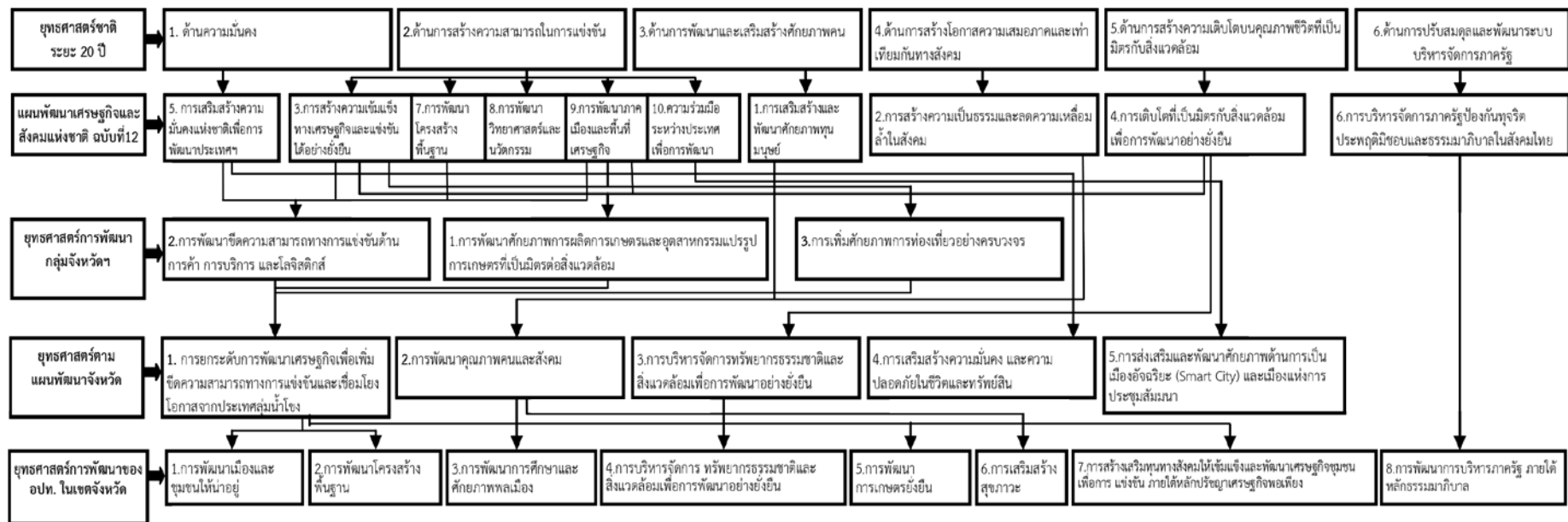
๘.๒ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่ในการปฏิบัติงานและบริการประชาชนอย่างต่อเนื่อง

๘.๓ พัฒนาขีดสมรรถนะของบุคลากรให้เพิ่มขึ้นและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

๘.๔ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายของภาคประชาชน

๘.๕ พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารและความโปร่งใสส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนาในท้องถิ่น

๖. ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์

ส่วนที่ ๓

การติดตามและประเมินผล

๑. การติดตามและประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

จากการพัฒนาท้องถิ่นตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการส่วนใหญ่เป็นโครงการ/กิจกรรมตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในฐานะประธานกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด จังหวัดขอนแก่น จึงต้องประสานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ด้านอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนโดยตรง และต้องจัดเก็บข้อมูลการพัฒนาของทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคตต่อไป สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น มีกรอบทิศทางการพัฒนา เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้ไม่มีการซ้ำซ้อนในการพัฒนา ส่งผลให้ประหยัดงบประมาณในภาพรวม ตามยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม

ผลจากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการสาธารณสุขแก่โรงพยาบาลประจำอำเภอ โรงพยาบาลประจำจังหวัดในการดูแลประชาชนในด้านสุขภาพร่างกายและสนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน เพื่อให้สามารถดูแลรักษาพยาบาลในเบื้องต้น และเสริมสร้างสุขภาพชุมชน ด้านการส่งเสริมอาชีพกลุ่มสตรีในจังหวัดขอนแก่น ภายใต้โครงการสนับสนุนช่วยเหลือเด็ก/สตรี เยาวชน คนชรา ผู้ด้อยโอกาสและคนพิการ เป็นโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เข้าไปดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนโดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพให้กลุ่มสตรีให้มีอาชีพและมีงานทำ สามารถนำไปประกอบอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ด้านประเพณีวัฒนธรรม มีการทำนุบำรุงศาสนาด้วยการส่งเสริมให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเยาวชน และประชาชนทั่วไป ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ชนรุ่นหลังได้รู้จัก เพื่อสืบสานประเพณีท้องถิ่นไม่ให้สูญหายและรักษาไว้ให้คงอยู่ไม่สูญหายไปจากสังคม รวมทั้งส่งเสริมความเป็นเลิศด้านกีฬาเพื่อให้ทุกคนหันมาใส่ใจสุขภาพและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และพัฒนาไปสู่การเป็นอาชีพ

๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาการศึกษา

ผลจากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาการศึกษา ในด้านการศึกษา มีการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานและทั่วถึง ส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัด และส่งเสริมสนับสนุนสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถในด้านต่างๆ และส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียน ตามบริบทและวัฒนธรรมของชุมชนสังคมในท้องถิ่น และสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานให้กับโรงเรียน โดยก่อสร้างอาคารโรงอาหาร หอพักโรงเรียน ปรับปรุงอาคารเรียน ก่อสร้างรั้วโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดฯ การแข่งขันทักษะทางวิชาการของครูและนักเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นสนับสนุนนักเรียนโรงเรียนในสังกัดจัดแข่งขันทักษะทางวิชาการ การแข่งขันจะประกอบด้วยงานฝีมือการจัดดอกไม้ การแกะสลักผักผลไม้ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ งานฝีมือด้านช่าง แข่งขันหุ่นยนต์ งาน

วิชาการภาษาจีน อังกฤษ เพื่อคัดเลือกผู้ชนะเป็นตัวแทนไปแข่งขันทักษะทางวิชาการในระดับภาค และระดับประเทศต่อไป

๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาเมืองและชุมชน

ผลจากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาด้านการพัฒนาเมืองและชุมชน โดยการก่อสร้างถนน คอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยาง ถนนลูกรัง ที่ดำเนินการในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น เป็นโครงการก่อสร้างด้านโครงสร้างพื้นฐานที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการก่อสร้างถนนเพิ่มขึ้นใหม่ เพื่อเป็นการยกระดับถนนให้มีคุณภาพ สร้างโครงข่ายเชื่อมระหว่าง ตำบล อำเภอ และจังหวัด ให้ได้มาตรฐานมีความคงทนถาวรมีอายุการใช้งานยาวนาน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในการใช้ถนนสัญจรไปมาในการดำเนินชีวิตประจำวัน การพัฒนาและซ่อมแซมบำรุงรักษาทำให้เกิดความปลอดภัยในการสัญจรไปมาทั้งชีวิตและทรัพย์สิน และการก่อสร้างก่อถนนเชื่อมระหว่าง ตำบลและอำเภอได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน ประหยัดเวลาในการเดินทางและค่าใช้จ่าย ระบบคมนาคมขนส่งที่ได้มาตรฐานและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อใช้ในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรและสัญจรไปมาระหว่างกัน

๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ผลจากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เป็นการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้เข้าไปดำเนินการอบรมส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จัดไปศึกษาดูงานต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการแปรรูปอาหาร ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด เพื่อให้หมู่บ้านนำความรู้ที่ได้ไปขยายปรับใช้ในหมู่บ้านของตนเองและพื้นที่ใกล้เคียงในการทำเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนเข้าร่วมกับส่วนราชการอื่น เช่น สำนักงานพาณิชย์จังหวัดขอนแก่น สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น ในการส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณการจัดงานต่างๆ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์การจัดงานแสดงสินค้าระดับจังหวัด บูรณาการการดำเนินการร่วมกัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ก็เป็นแกนหลักในด้านการส่งเสริมหรือร่วมสนับสนุนกับส่วนราชการอื่น ในการพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ให้เป็นศูนย์กลาง ทางด้านการค้า การลงทุน และสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่เพิ่มมากขึ้น เน้นประชาชนในการพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการทำเกษตรที่ยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้ การยกระดับเศรษฐกิจให้พึ่งตนเองและแข่งขันได้ โดยการส่งเสริมธุรกิจชุมชน และเพิ่มช่องทางในการกระจายสินค้าให้มากขึ้น ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้า OTOP เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ส่งเสริมให้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้แลดูสวยงามเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มธุรกิจเพื่อให้อำนาจต่อรองทางการตลาด ส่งเสริมและสนับสนุนฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่กลุ่มอาชีพต่างๆ ให้มีความรู้ และทักษะ เพิ่มศักยภาพในการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ มาตรฐาน สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนให้สามารถพึ่งตนเองและแข่งขันกับตลาดเสรีได้

๕. ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลจากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการเกี่ยวกับการอบรมราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า(รสทป.) เป็นโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน คำนึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าต้นน้ำ การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ การฟื้นฟูสภาพ และคุณภาพของทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ให้มีความอุดมสมบูรณ์ได้อย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น พัฒนาฟื้นฟูสภาพป่าในจังหวัดขอนแก่น อบรมเชิงปฏิบัติการให้ชุมชน เยาวชน และทุกภาคส่วนเข้ามาบูรณาการมีส่วนร่วมในการดูแลร่วมกัน อนุรักษ์พื้นที่ป่าโดยการสร้างกลุ่มและเครือข่ายในการดูแลรักษาป่าต้นน้ำ และยังสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาฟื้นฟูพื้นที่ป่าชุมชนร่วมกัน มีด้วยกันหลายๆ กิจกรรมที่ดำเนินร่วมกันกับกลุ่มชุมชนในบริเวณที่ใกล้เคียง รวมทั้งส่วนราชการอื่นเข้าร่วมโครงการ เป็นการสร้างจิตสำนึกในการดูแลและหวงแหนพื้นที่ป่า ดูแลพื้นที่ให้เป็นที่สาธารณะประโยชน์ที่ใช้ร่วมกัน ตลอดทั้งให้ป่ามีความอุดมสมบูรณ์ ด้านการจัดการแหล่งน้ำไว้อุปโภค บริโภค โดยการขุดลอกลำห้วยหนอง คลอง บึง ในการจัดหาแหล่งน้ำให้กับประชาชนไว้อุปโภค บริโภค ให้มีแหล่งน้ำล้าคลองอย่างเพียงพอ สร้างฝายไว้เป็นแหล่งกักเก็บน้ำและป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ทำการเกษตร

๖. ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี

ผลจากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี เป็นการบริหารจัดการภายในองค์กร การอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กับบุคลากร เพิ่มความรู้ทักษะในการทำงาน “การปลูกจิต สร้างจิตสำนึกปกป้องสถาบันและสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้กับประชาชนในจังหวัดขอนแก่น สร้างความรักความสามัคคี ด้านการบริหารจัดการงานสถานีขนส่งผู้โดยสารในความดูแลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น การให้บริการประชาชน ให้ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ที่มาใช้บริการภายในสถานีขนส่ง จำนวน ๔ แห่ง ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งสาธารณูปการต่างๆ ให้ได้รับความสะดวก สบายในทุกๆ ด้าน เชื่อมต่อโครงข่ายการคมนาคมให้ด้านการบริการ และเป็นการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่ตลอดไป

๒. สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม

๒.๑ ผลจากการนำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดไปใช้ เกิดผลในเชิงปริมาณ ตามตารางบัญชีโครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (๒๕๖๑-๒๕๖๔) ดังนี้

จากตารางที่ ๑ การนำยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติในเชิงปริมาณ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการที่ปรากฏตามแผนพัฒนา		จำนวนโครงการที่ปฏิบัติ		คิดเป็นร้อยละของโครงการที่อยู่ในแผน
	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ	
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม	๑๔๖	๔๗๐,๒๙๔,๘๐๐	๔๙	๓๕๒,๘๒๖,๐๐๐	๔.๒๐
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาการศึกษา	๑๕๑	๕๓๑,๙๑๓,๖๐๗	๔๑	๑๘๗,๑๖๐,๘๙๐	๓.๕๐
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาเมืองและชุมชน	๕๖๕	๑,๑๙๔,๔๔๘,๗๐๔	๑๗๒	๒๐๗,๗๙๘,๕๐๐	๑๔.๗๐
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๕๖	๑๖๙,๕๗๕,๐๐๐	๑๔	๗๑,๔๐๑,๕๐๐	๑.๒๐
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๘๘	๒๒๓,๐๔๘,๐๐๐	๒๘	๒๐,๒๖๒,๐๐๐	๒.๔๐
ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี	๖๔	๑๗๔,๔๔๒,๐๐๐	๔๗	๑,๐๔๖,๐๓๐,๔๒๐	๔.๐๐
รวมทั้งสิ้น	๑,๑๗๐	๒,๗๖๓,๗๒๒,๑๑๑	๓๕๑	๑,๘๘๕,๔๗๙,๓๑๐	๓๐.๐๐

๒.๒ ผลจากการนำยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติเชิงคุณภาพ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น มีการนำกรอบการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นในเขตจังหวัดนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ และแก้ไขเพิ่มเติม การนำยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์เป็นการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนที่กำหนด ซึ่งมีประเด็นความพึงพอใจของประชาชนต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละยุทธศาสตร์

ข้อเสนอแนะในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดในอนาค

๓.๑ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จะต้องใช้หลักการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน และการบูรณาการร่วมกันของทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างทั่วถึง ซึ่งปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดมีดังนี้

(๑) งบประมาณในการบริหารจัดการและพัฒนา มีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอกับการพัฒนาท้องถิ่น และทันต่อความต้องการของประชาชน ระยะเวลาในการจัดทำโครงการที่กำหนดตามแผนดำเนินงานไม่สอดคล้องกับการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานจริง ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

(๒) บุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้/ความเข้าใจเรื่องแผน จึงไม่ให้ความสำคัญของการปฏิบัติตามแผน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้

(๓) ระยะเวลาในการจัดทำโครงการที่กำหนดตามแผนปฏิบัติไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการ มีการเปลี่ยนแปลงโครงการ

ในอนาคตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมุ่งเน้นพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้มีความทั่วถึง พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพและแปรรูปสินค้าไปสู่สินค้าชนิดใหม่ที่มีมูลค่าสูง ส่งเสริมอาชีพต่างๆ พัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น พัฒนาสังคมและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะ ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๓.๒ ความเสี่ยงในการดำเนินการและข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ ในการนำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดไปใช้

ข้อสังเกต ผลจากการนำยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่นไปใช้ มีแนวโน้มว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะนำยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานไปใช้มากกว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาด้านอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ ควรให้ความสำคัญและดำเนินการให้ครอบคลุมทุก ๆ ยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่จะส่งผลโดยตรงต่อประชาชน

สรุปได้ว่าการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริงอยู่ที่การส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและการร่วมมือกันของทุกภาคส่วน ในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของทางราชการควรให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น โดยการพัฒนาที่เกิดขึ้นจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

